

SRBSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

41. šte. v.

Gornja Radgona, dne 12. oktobra 1923.

V. leto.

Zmešnjava ali država?

Nobenega dvoma ni, da se razdrapane notranje razmere v državi „polagoma“ konsolidirajo. Ta konsolidacija (ureditev) pa je zelo počasna, komaj vidna. Mestoma se celo opaža, da so se razmere mesto zboljšale celo poslabšale.

Nova jugoslovanska država, nazvana jedinstvena država SHS z uradnim naslovom kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev se je začela ustvarjati leta 1918. Nastala je iz takozvanih „narodnih svetov“, katere so tvorili po večini poslanci prejšnjih avstro-ogrskih deželnih in državnih zborov z nekaj gospodi, ki niso bili od ljudstva izvoljeni, ampak od raznih strank imenovani. Vsled tega dejstva je tudi jasno, da ta prisvojeni mandat „Narodnega Sveta“ v Zagrebu ni mogel ustvariti drugega, kakor to, kar je ustvaril: Brez življenske prakse se je sezidala stavba fraze o narodnem jedinstvu.

Nikdo ni vprašal, še manj pa znal, kaj je to pravzaprav: Narodno jedinstvo. Ali je izvedljivo in kako? Takrat se je zlilo v eno navidezno enoto šest pravnih sistemov in zakonodaj, štiri narodnosti z najrazličnejšimi posebnostmi, kar se ne da izenačiti z navadno proklamacijo, ki se nalepi čez noč na vogale mestnih ulic in stolpe vaških cerkvic. — Na čelo državne uprave bi morali stopiti pravi upravni ženjiji, ne pa nacionalni in partizanski kričarji, ki so, izrabljajoč izredno konjunkturo pošiljali na važna upravna mesta nesposobne ljudi, ki so bili dobri priganjači te ali one stranke, drugače pa upravno brez vsake kvalifikacije. — Toda to se ni upoštevalo; kakor omamljeno je ljudstvo zaplesalo pred navidez zlatim teletom, ki se je odelo v bleščeč plašč narodnega in državnega jedinstva.

Na ta način je namesto dobro urejene države nastala tipična zmešnjava. Danes, ko smo se streznili od jedinstvene pijanosti od jesenskih mesecev leta 1918 — vidimo jasneje: Zlato tele ni bilo iz pristin zlate kovine, ampak iz trhlega lesa in pobarvano z zlato šminko kakor drugi maliki.

Kaj so danes pojmi: narod, država, pravičnost, poštenost, red, jedinstvo, avtoriteta? Bela roka s številnimi bajoneti, korupcija všepovsod, mesto demokratizma najhujši hegemonizem in despotizem, izžemanje, izkoriščanje itd.

Ljudstvo dviga glavo: Kaj sedaj? Prepozno. Cel državni organizem je gnil, bolan. Nobena „amputacija“ ali kaka druga operacija ne izleči tega organizma.

Potreben nam je sanatorij, ki bo polagoma izlečil vse organe notranje uprave ter spravil tako v sklad z neizprosno zakonom narave.

Vreči je treba glavnega krivca tega mizernega stanja: centralizem in potem preiti k zdravljenju poedinih organov.

Tujci, ki nas obdajajo so lačni naše zemlje in zgoditi se nam more (zgodovina ima vzgled) da bomo lepega dne namesto svobodne južnoevropske velesile — azijska, angleška ali ameriška kolonija.

Pametni, velikopotezni ljudje bodo razumeli iz te zmešnjave v kateri živimo, ustvariti dobro državo.

Kreditne zadruga ob meji.

Pri razpravi o dvanajstinah se je poslanec g. Vlado Pušenjak vnovič zavzel za kreditne zadruga ob meji ter izjavil:

Že o priliki razprave o naknadnih kreditih sem imel priložnost povdarjati o bujno stanje 27 kreditnih zadrug ob meji. Te kreditne zadruga so z ozirom na to, da je prejšnja Avstrija hotela centralizirati vso državo, imela svojo centralo v Gradcu in imele tam naložen tudi svoj denar. Ob prevratu so hotele te zadruga prenesti ta denar v domovino, toda vlada jim je to prepovedala. Ker vlada tudi pozneje ni dala dovoljenja za prenos tega denarja v naše zavode, leži denar še danes v Gradcu. Ko se je lansko leto o priliki obiska avstrijskega kanclerja dr. Seipla razpravljalo o konvenciji med Avstrijo in našo državo se je na njihovo zahtevo in na pritisk Francije sprejelo načelo, da se vse naložbe naših državljanov v Nemški Avstriji izplačajo na ta način, da se plača za 100 predvojnih zlatih kron 8 dinarjev ali 32 jugoslovanskih kron, tako da ne dobe naši državljanji, ki imajo naložen svoj denar v zavodih Nemške Avstrije, niti ene tretjine svojih terjatev, dve tretjini pa izgube. Mi smo povdarjali, da naj bi vlada tem zavodom priskočila na pomoč. Povdarjali smo, da je krivda vlade, da se ta denar po prevratu ni mogel prenesti v našo državo in da je vlada na pritisk Francije sprejela tako pogodbo, akoradno določbe v senžermenski mirovni pogodbi drugače govorijo.

G. finančni minister je izjavil, da hoče škodo, ki jo trpe naši državljanji vsled te pogodbe, povrniti iz budžetskih rezervnih kreditov. Sedaj pa g. finančni minister noče nič vedeti, čeprav so rezervni krediti zvišani na 3 milijone dinarjev. Pri tej priliki si dovolim g. finančnemu ministru oziroma celokupni vladi staviti drug predlog, da naj se, ako že vlada noče vpoštevati danih obljub, da naj se, ako že vlada noče vpoštevati danih obljub, da sedaj, kose bo proučevala konvencija med Nemško Avstrijo in našo državo, možnost da se pomore vsem prizadetim zavodom, to so kreditne zadruga in nekaj regulativnih hranilnic. Predloži naj se zakon, da naj naši dolžniki, ki plačajo po tej ugodnosti (32 sedajnih K za 100 predvojnih K) svoje dolgove v Nemški Avstriji, celoten svoj dolg vplačajo v poseben fond, iz katerega se naj izplačajo odškodnine onim denarnim zavodom, ki trpe zaradi te konvencije škodo. Če je naša vlada prevzela na pritisk Francije dolžnost, da štiti N. Avstrijo, ni prevzela dolžnosti, da štiti naša industrijska podjetja, ki imajo dolgove v Nemški Avstriji, da jih štiti s tem, da ne plačajo niti ene tretjine tega, kar so svojčas sprejeli v dobri valuti. Mora se dati možnost, da se pomaga našim zavodom in tako odvrne nevarnost konkurza 27 zadrug. Treba je, da se pomore celi vrsti regulativnih hranilnic, ki imajo tudi precej denarja naloženega v N. Avstriji.

Ali sem poravnal naročnino?

Pregled polit. in drugih dogodkov.

V Nemčiji je položaj nejasen. Denar je izgubil svojo vrednost. Neredi trajajo dalje. — Glede Reke se sedaj mnogo piše o neki „kompromisni rešitvi“ tega vprašanja. Z zahrbtnim laškim sosedom bo težko doseči kak sporazum, ki bi bil v interesu cele države. — Opozicija v parlamentu se je pomnožila, ker so poslanci demokratske stranke slednjič vendarle uvideli, da je treba proti ogabni korupciji nastopiti z vsemi silami. — Konvencija z Avstrijo bo izvedena s posebnim zakonom, ki se že pripravlja. — Novi uporniki na Bolgarskem pridejo po naredbi min. pravde pred sodišče. — Za predsednika kitajske republike je izvoljen državnik Tsiankton. — Radič je še vedno v Londonu. Sedaj pojde v Ženevo. Od tam bo tudi pisal v Zagreb. — Pašič se pa sestane z Mussolinijem dne 15. oktobra. Najbrže ga bo skregal radi Reke in zaprtja 400 slovenskih šol v novozasedenem ozemlju. (Kaj se vam sanja? Op. škrate). — Poslanske dnevnic, za katere naši poslanci niso glasovali so povišane na 300 (tristo) dinarjev. Pri debati o tem „vprašanju“ se je pokazala stara legendarna narodna sloga med demokrati in radikali, ki v „važnih nacionalnih“ vprašanjih kakor je baš to, nastopajo složno kot en mož. — Vinska letina je letos kvalitativno splošno boljša od lanske. — Proslava 15. letnice Maribor. Orla je uspela kar najlepše. Vzlasti slavnostna akademija je do svoji dovršenosti bila krona dneva. — Radikali pišejo, da se je Radič v Londonu ponovno blamiral. Radič pa piše (pa tudi zgodovina!), kolikokrat se Pašič in njegova družba blamira tako v Beogradu, kakor v velikem svetu. — Glavni zadružni savez je imel svoj kongres 5. tm. v Celju. Obenem se je proslavila 40. letnica obstoja celjske zadruž. zveze. Kongresu in zborovanju je predsedoval predsednik Saveza dr. A. Korošec. — Tretja obletnica koroškega plebiscita je bila 10. oktobra. — Potresi so bili čutni prošli teden po jugu naše države. — Vpokojitev oficirjev: Hrvatje in Slovenci smo izgubili s tem gen. Pliveliča in Maistra; tako je doseženo „jedinstvo“ v armadi. Živijo SHS! — V Bolgariji vlada mir. Obsedno stanje je ukinjeno. Uporniki so nehali z izgredi. — Dr. Lukan, veliki župan Slovenije bo demisijoniral. Z Orjuno se nič kaj ne razume. — Nove volitve bomo imeli baje v spomladi. Radikali bi s pomočjo Nemcev, katere vsestransko podpirajo, dosegli 170 mandatov. Njih sedanje „delovanje“ pa je precej sumljiva reklama. — Krst prestolonaslednika bo nepreklicno 20. tm. Vrše se velike priprave. Drugi dan bo poroka princa Pavla z grško princezino Olgo. Po želji princa se ne smejo zanj vršiti nikakšne pompozne priprave. — Ob priliki krsta bo izdana ponovna amnestija. Lepo je v Jugoslaviji! — Dr. Jurtela, znani slovenski kult. delavec in pobudnik svobode je slavil v Ptuju 70-letnico. Vrlemu sinu Slovenije častita ves narod in želi zdravje

na večer življenja. — **Izenačenje kalendarjev.** S 1. okt. je uvedla pravoslavna cerkev gregorijanski kalendar. S tem se izenačijo tudi prazniki, kar je velikega pomena.

Dopisi.

Veliki shod SLS

se vrši v nedeljo, dne 14. oktobra tl. po osmi maši v dvorani Posojilnice. Govori poslanec SLS. — Somišljeniki in prijatelji pridite! G. poslanec bo po shodu dajal razna pojasnila in sprejemal pritožbe. Pridite mnogoštevilno!

Gornja Radgona—Apače. Nismo tisti, ki bi zagovarjali razne izgrede iz prošlosti Orjune. Z ozirom na dejstvo pa, da je imenovano društvo se postavilo na čisto nacionalistično stališče moramo resnici na ljubo pridobiti sledečo (ne vem pravega izraza) netaktnost sedanje uprave. Za nedeljo, dne 7. tm. je apački „Feuerwehr“ razglasil neko vinsko trgatav s samo nemškimi plakati, kar je pri naših narodnozavednih ljudeh napravilo slabo kri. Četudi so se morda plakati tiskali nepremišljeno samo v nemškem jeziku, vendar je več kot sumljivo, da so bili naznanjeni v daljne Apače neki „Pettauer Gesangsgruppe“. Na lepakih je stalo namesto Apače „Abstall“, namesto „Ptujski pevci“ — „Pettauer-Gesangsgruppe“. Vsakemu je jasno, da more za tem grmom tičati politični zajec; kajti kaj so izgubili ptujski hajlovci v daljnih Apačah? To je drugi slučaj, ko je ta ne nemška ampak renegatska družba prišla v Apače. In kaj se je zgodilo? Nekemu se je samo sanjalo, da pride Orjuna ta dan popoldne v Apače, v radikalno domeno dr. Potzingerja in znanega Ivanuša. V nedeljo je imela vsa policija pripravljeno. Vsi potniki so se pregledali, ne, ali niso nevarni, hujskajoči Nemci, ampak ali niso Orjunaši in na periferiji apačke vasi je pojačena orožniška patrulja ustavila vsak avto in ni vprašala, ali so potniki iz Ptuja, ampak ali so Orjunaši. Daleč smo prišli in sam g. okr. glavar je moral biti v Apačah, da se renegatski gospodi ne zgodi nič žalega, četudi bi v ugodnem slučaju se jim nič drugega ne zgodilo, kakor da bi dobili par gnilih jajc v primeren protest, da se na slovenski zemlji naj obnašajo kakor gostje in ne kakor gospodje. Brezdvomno je, da ima poset ptujskih hajlovcev politično ozadje in oblast bi prav storila, ako bi si te tiče dobro ogledala; kajti krinka „Gesangsgruppe“, ki mora v Apače ravno iz Ptuja, ki je najhujše gnezdo renegatstva že iz pamtiveka, je dovolj jassen dokaz, da tu ni vse v redu. Daleč smo tu na meji, zelo daleč. Kaj bi se zgodilo, da si napr. izmislijo naši Slovenci preko ali mi, da po mestu Radgona razglasimo neko prireditev na primer v „Gasthof Oesterreich“ s samo slovenskimi lepaki?! Odgovorite nam na to, vi čisti radikali dr. Potzinger et consortes. Netaktno postopanje proti Orjuni, ki je hotela topot (ako je sploh

hotela, je še vprašanje) dati samo duška ogorčenosti narodnozavednega življa, pa bo zabeleženo v analih slovenske svobode. Živijo radikalija in ž njo vsa renegatska družba. Daleč smo prišli, daleč. — Spectator.

Hrastje-Mota. Kolesarsko društvo Hrastje-Mota priredi vinsko trgatav s plesom, šaljivo pošto in šaljivim zaporom dne 14. oktobra v gostilni Ivan Hausman v Račjaku. Začetek ob 3. uri popoldan. Vstopnina za osebo 3 Din. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Ljutomerske novice. Tombola Bralnega društva je končala z gmotnim uspehom. O poteku tombole se je čulo mnogo kritike, ki pa ne sodi v javnost. — Rus, ki je umoril ženo inž. Ganusova, je bil obsojen na smrt. — Nedoziarno hišo g. Ludviga je kupila tiskarna „Panonija“. — Vinski izgledi so v očigled lepega vremena boljši, kakor je kazalo prošla 2 tedna.

Vsem dobrim srcem! — Usmiljeni bratje, ki zidajo veliko bolnico, zavetišče vseh trpečih (za vse brez razlike stanu in političnega prepričanja) nas naprošajo, da opozorimo našo javnost, da bodo pobirali prispevke tudi v živilih v korist nove bolnice, ki bo stala težke milijone. Dobrodošli so vsakojaki darovi bodisi v denarju ali živilih. Tudi vino se lahko daruje. — Kedaj se to pobiranje izvrši specialno za Gornjo Radgono in okolico, se bo pravčasno razglasilo. Da bi p. t. občinstvo ne nasedlo kakim goljufom, ki se ob takih prilikah radi pojavljajo, naj zahtevajo izkaznico od provincialata Usmiljenih bratov. — Darujte za gradnjo velike bolnice, ki je nujno potrebna institucija!

Sloviti Leopoldov semenj se bo letos vršil v Gornji Radgoni. Opozorjamo nanj že sedaj. Natančno poročilo sledi v najkrajšem času, ko dobimo obljubljena navodila!

Ljutomer. Diamanti v domači slovenski zemlji! — Poroča se nam: V naši neposredni okolici je za pozdraviti lep, razveseljiv napredek. Po velikih težavah, finacijelnih žrtvah je znani svetovni žurnalist (časnikar) g. Richard Watzlawek z železno voljo in z dalekovidnim duhom podjetnosti — otvoril bogat premogovnik v Presiki, ki vsebuje velikansko množino zelo dobrega, naravnost izvrstnega premoga. Na ta način se bo naše ljudstvo, ki je bilo navezano na dobavo premoga od daleč — lahko posluževalo bogastva domače, rodne zemlje. Premogovnik Presika je danes tako daleč napredoval, da lahko dnevno proizvaja cel vagon premoga. Izšolani rudarji iz poznane sloj. kolonije Westfalije, Holandske, iz Nemčije, Avstrije in od drugod, ki pa so vsi naši državljani in so bili nekdanj prisiljeni iti v tujino, kopljejo sedaj s priznano slovensko prid-

nostjo in vstrajnostjo premogovni zaklad iz osrčja zemlje. Za naše kraje, kjer ni velikih gozdov in ne dobrega premogovnika daleč naokoli je ta pojav izredne važnosti. Premog iz Presike je pravi kameni premog (Steinkohle) ter je izborne kakovosti. Po kemični analizi prof. dr. Sameca iz Ljubljane prekaša premog iz Presike trboveljskega po kakovosti in gorivosti (kalorijah) ter se stavlja v iste vrste z angl. premogom (engl. Schiffskohle). Podjetno inozemstvo se je že močno zainteresiralo za to naše domače podjetje, ki je dobilo že iz Avstrije in Italije precejšnja naročila. Domačemu podjetniku želimo vsestranskega uspeha!

Tedenske novice

Novi stodinarski bankovci. Kakor smo zvedeli, se tiskajo v tiskarni francoske banke novi 100-dinarski bankovci. Stare srbske in sedanje v obtoku se nahajajoče mora Narodna banka po bančnem zakonu izmenjati.

Kdo plača največ davkov v naši državi? Že ponovno so pisali slovenski časopisi, da plača Slovenija največ davkov. Najnovejši podatki potrjujejo to trditev. V času od meseca avgusta lanskega leta do konca maja letos so plačali direktnih davkov: Srbija 124 milijonov Din, Bosna in Hercegovina 58 milj., Dalmacija 13 milj., Slovenija 73 milj., Vojvodina 112 milj. Ako se pomisli, da ima Slovenija komaj nekaj nad 1 milijon ljudi, Srbija pa nad 4 milijone ljudi, Bosna skoraj 2 milj., vidimo da mi res več plačujemo kot Srbi. Vzrok pa je v glavnem sledeči. V naših krajih ni bilo vojne in smo torej na boljšem nego v Srbiji; pri nas je mnogo tovarn in te mnogo zaslužijo, zato pa plačujejo tudi mnogo davkov; v Sloveniji je razmeroma največ denarnih zavodov in tudi mnogo denarja, skratka, Slovenija je bogata dežela. Pa še eno je: pri nas se davki redno plačujejo in naši davčni uradniki znajo dobro sukati davčni vijak in nobenega ne spustijo. V Srbiji pa se davčni uradniki držijo principa: našim Srbom predpišimo le malo davka ali pa sploh nič. Davke naj le „Prečani“ plačajo.

Ogromen požar je uničil mesto Vrača na Bolgarskem. Nad 100 ljudi je mrtvih. 300 hiš je pogorelo.

Važno za tiste, ki jim je toča uničila prideleke. Poškodovanci lahko dobijo posojila na 1 leto in na 6 odstotkov obresti. Dobijo pa posojilo le taki, ki imajo manj kakor 20 hektarjev zemlje, in ki živijo samo od poljedelstva in če jim je toča uničila več nego polovico pridelkov. Za dajanje posojil je ministerstvo določilo blizu 13 milijonov Din. Poškodovani pa tudi lahko dobijo podpore, ki jih ni treba vrniti. Za dajanje podpor služi ves letošnji čisti dohodek državne razredne loterije. Natančnejša pojasnila objavlja Uradni list v št. 88 z dne 18. sept. tl.

Kolečka Ivanovič:

Mrak.

(Novela.)

(Nadaljevanje.)

In šli so se oblačit. Nato so pa počasi korakali skozi gaj in se pogovarjali. V trenutku je bil Rastko zopet razigran, da se mu ni mudilo domov, radi tega so tudi sedli na klop med gostim grmičevjem in on je položil suknič na naslonjalo, tako, da je visel notranji žep navzdol in iz njega je med pogovorom zdrknilo pismo. Prva je to opazila Vera in sunila s kolenjem Zinko, ki ga je neopaženo pobrala in shranila.

Po daljšem pogovoru so šli naprej. Rastko je spremljal ostali dve do doma; nato pa je šel — ne domov, ampak nazaj v gaj.

Zinočka je doma odprla pismo; čitala je od velike radovednosti hitro in površno, vse se ji je zdelo nerazumljivo, čudno, prečitala je že dve strani pa vendarle ni znala ničesar. Vse to nerazumljivo pa so zjasnile vrste:

„Moji grehi so prišli na dan, izključena sem iz šole, sedaj pa izdam po vrsti tudi vas, ki ste z mano grešili. Vi g. Aleksandrov se še lahko z mano pobotate, zato pridem jutri k vam“. Pa se je prijelja za glavo.

— Rastko, moj Rastko takšen si torej, kje je tvoja ljubezen do mene, raje se valjaš v blatu — svin . . . ne, ne morem.

Vzela je rudečo vrtnico, pismo in Rastkovo sliko, vse je položila na posteljo, se sklonila čez ter jokala . . .

Med tem je dospel Rastko v smrečje na koncu gaja, tam je sedel njegov součenec in soterorist, takozvani kemik, ta mu je že od daleč kričal:

— He paša, znaš že o teroristični bandi? — Znam, bratec znam. — No in kaj je stalo, še te niso?

— So že, okoli poldneva so bili, šest dektivov bratec, to ni malenkost, pa vražje so me lovili, razbili so vse omare, postelje, sploh vse, kar se da razbiti. Očeta so odvedli, ga topli in — vsega ti ne morem povedati, vrage so naši stražniki — očeta bi ne smeli, jaz sem bil na podstrešju za tramom, skoro bi me našli. Pri tebi še niso bili?

— Nevem, nisem bil doma. — Pazi se bratec, skrij se in če te najdejo — revolver — ga imaš, jaz imam dva, poglej, če vidim Govoričevo, pojde glava . . . Sedaj pa moram iti, ni varno biti dolgo na enem mestu. Nazdar!

— Živijo!
Počasi je lezel tudi Rastko okrog, končno je legel v travo in zaspal. Ko se je zbudil je že zašlo soince in okrog je ležal sivi mrak —

— njegova ura je kazala osem. To je bil čas sestanka z Zinočko, zato se je hitro napolnil na drugo stran gaja, k navadnemu kraju pod temne hraste . . .

Zinke ni bilo nikjer, dasi je kazala ura že precej čez osem. Sprehajal se je počasi sem ter tje in ko je le ni hotelo biti je klical pod oknom:

— Zinka! Zinočka-a-a!

— Zina Komovna, pridi!

Toda odgovora ni bilo. Šel je in sedel na klop. Tam je ležalo majhno rdeče in belo, kar je jasno govorilo ono strašno prokletost istino, bilo je Olinkino pismo in zraven rdeča vrtnica. Z lepimi črkami, ki so bile omočene od solz je bilo na zadnji strani ovitka napisano:

— Z bogom Rastko Aleksandrov.

Rastko se je naslonil na roke ter zaplakal. Povsod okrog je bila grobna tišina, vse je objemal sivi temni mrak, ki je razjedal človeško dušo in se počasi, kot ogromna kroglja zadiral vedno globlje in globlje.

Daleč nekje, kot da je pri Rastkovem domu se je oglasila godba in igrala vedno glasneje v takih robotnih tonih, da so stresali možgane — in odmevali strašno, na dolgo in tuleče.

(Konec prihodnjič.)

Važno za inozemce, ki potujejo preko naše države v inozemstvo. Inozemcem in tranzitnim potnikom se sme v naši državi za dolarje ali franke prodati leje, avstrijske ali madžarske krone, nemške marke ali pa bolgarske leve. Ni jim torej treba prej menjati svojih dolarjev ali frankov v dinarje. Pač pa mora prodano valuto vpisati v potni list.

Izselilo se je iz naše države meseca julija 384 oseb, največ v Zedinjene države ameriške ter v Argentinijo. V prvi polovici letošnjega leta se je v celem izselilo 2312 oseb.

Grško-italjanski spor. Preiskava proti morilcem italjanske obmejne komisije je dognala, da morilci niso Grki ampak Albanci. Umorjeni general Tellini je namreč bil svojčas komandant v Valoni. Bil je krut človek ter je dal več Albancev usmrtiti. Pri Albancih velja krona osveta. Sorodniki umorjenega morajo ubiti morilca in tako maščevati umorjenca. Iz krone maščevalnosti so sorodniki umorjenih Albancev napadli in ubili generala Tellinija in žnjim vse, ki so se jim postavili v bran. Italija torej ne dobi odškodnine, po vrhu pa je še tudi blamirana!

V Bosni se klatijo stekli volkovi in napadajo ljudi pri belem dnevu. Nekega kmeta so volki zgrabili sredi vasi, ter ga ugrizli. Vaščanom se je komaj posrečilo, rešiti siromaka.

125 milijonov nemških mark se mora plačati za 1 dolar. Tako poročajo časopisi, dne 12. t. m. iz Berlina. Torej kakor ruski rubel. Vsled malovrednosti denarja vlada v Nemčiji velika beda med delavci. Ako v Nemčiji ne pride kmalu do reda in izboljšanja izbruhne tam revolucija in boljševizem. Najbolj bodo tega seve veseli ruski boljševiki. Previdni in dalekovidni Angleži so to spoznali in zato se trudijo, da rešijo Nemčijo propada, v katerega sili Nemčija sama namenoma, da stem zadene francoski kapital. Pravega miru torej še ne bo tako kmalu.

Uspeh slovenskih pesmi v Italiji. Kljub temu, da so fašisti prepredili nastop pevskega zbora slovenskih učiteljev v gledališču Fenice v Trstu in kljub temu, da je tržaško fašistovsko glasilo pozivalo slovenski učiteljski pevski zbor, naj nikdar ne hodi na turnejo po zgornji Italiji, je zbor vendar odšel na turnejo in se po določenem programu najprej ustavil v Benetkah. Nastopil je v gledališču Rossine in žel najlepši uspeh. Gledališče je bilo nabito polno in slovenska pesem je občinstvo očarala. Pevci so želi viharno odobravanje in so morali več pesmi ponoviti.

Za žrive potresa na Japonskem

bodo nabirali tudi v Jugoslaviji. Gotovo lepo! Če bomo drugim pomagali v njih nesreči, potem lahko računamo, da bodo drugi tudi nam pomagali, ko bomo v sili.

Potres je bil minule dni v Kaliforniji v Ameriki ter na otoku Malta.

Zaščitna carina.

Listi poročajo, da namerava finančni minister v kratkem zvišati carinsko ažijo od sedanjih 500 na 1500 procentov. Z drugimi besedami: Carina bo zvišana skoro za 100 procentov ali še enkrat toliko kot doslej.

Ta obremenitev bo zadela predvsem industrijske produkte, ki jih moramo mi uvažati, in pa razno luksuzno blago.

Carino na industrijske produkte nameravajo mnogi kot zaščitno carino za domučo industrijo ter pravijo: Kolikor višja je carina na konkurenčno blago iz inozemstva, toliko lažje uspeva domača industrija.

To je deloma res. Tako zaščitno carino smo imeli n. pr. v Avstriji za železninsko industrijo. Toda kaj je bila posledica? Avstrijski fabrikanti so postali leni in so zaostali in niso naročali nikakih modernih strojev, ker so si dejali opravičeno: Čemu pa? Nas itak carina varuje!

Podobno je bilo s carino na žito, ki je „držala“ ceno poljskim, zlasti žitnim pridelkom na Ogrskem. Ogrski veleposestniki so rekli: Zakaj pa bi mi izboljševali pridelovanje? Saj nas carina varuje!

Tako se je zgodilo, da je mnogo industrij v Avstriji in poljedelstvo na Ogrskem zelo zaostalo, ker zaščitna carina ni bila le za zaščito, ampak so jo mnogi smatrali kot premijo na lenobo!

Drugače je bilo v Angliji. Tam zaščitne carine ni bilo. Toda ravno ta okolnost je na angleške podjetnike pritisnila, da so napeli vse svoje moči, da vzdrže svojo konkurenčno moč. Tako je postala angleška industrija prva na svetu in angleško poljedelstvo stoji na višku.

Iz teh dveh primerov je razvidno, kako dvorezen nož je zaščitna carina in da je treba s carinami ravnati zelo previdno, če nočemo doseči ravno nasprotnega učinka od zaželjenega.

Denar in blago.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 84—80 Din, 100 francoskih frankov stane 527—532 Din, za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1250—0.1260 Din, za 100 čehoslovaških kron 283—264 Din, za 100 nemških mark 0.00125—

0.00021 Din in za 100 laških lir 408—409 Din. V Curihu znaša vrednost dinarja 6.35 cent. (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja narasla in stalno raste.

Cena žitu: (Se razume za 100 kg v dinarjih) pšenica 100 kg je padla od 362—340 Din. Bosanska pšenica je še cenejša. Rž a 275. Oves 315—265. Ječmen, jari 287, zimski 250—262. Koruza 260—300, moka 0 590—600. Otrobi (z vrečami) 125—160. — V primeri s temi cenami, katere smo objavili zadnjič stoji sledeče zadnje poročilo, ki je zanimivo: Pšenica, banatska in vojvodinska se je prodajala po 337 do 340 Din, srbijanska iz Mačve pa po 317 do 320 Din za 100 kg. Slavonska pšenica je bila mnogo dražja, pa za to ni bilo večjih kupčij. — Kuruza se je dobila po 228—285 Din, ječmen pa po 270 do 275 Din.

Brzo-brzo

na vlak v Celje v veletrgovino **R. Stermecki** kjer kupite letos

sukno

za moške in volneno za ženske obleke, parhent, belo, pisano in rujavo platno, kakor tudi vso drugo manufakturno robo po čudovito nizkih cenah. V lastnem interesu se vsakemu priporoča, da enkrat poskusi kupiti v veletrgovini **R. Stermecki, Celje.**
Trgovci engros-cene.

Razpis mesta podtajnika

Pri občini trga Ljutomer se razpisuje mesto podtajnika. Reflektira se samo na vestno in delavno moč. Prošnje naj se vpošljejo do 25. oktobra 1923 z navedbo dosedanjega službovanja in zahtevo mezde na županstvo. Nastop službe 1. novembra tl.

Županstvo Ljutomer.

Dobro ohranjeno

motorno kolo

znamke „Puch“ 3 HP. in **acetilenski aparat** z vsemi pripadki se ceno prodaja pri Franc Seršenu v Ljutomeru.

Proda se takoj

enonadstropna hiša

s trgovskim lokalom in prostim stanovanjem, gospodarskimi postopji, sadonosnikom, vrtom in stavbiščem, ob glavni cesti v zelo prometnem trgu severne Slovenije. Vpraša se pri upravi lista.

Počne izredno močne s furami in brez fure prodaja najceneje **J. Postružnik, klobučar Sv. Jurij ob Ščavnici.**

Lepo posestvo

ob glavni cesti, 1/4 ure od mesta Radgone, približno 5 oralov zemlje, vse pri hiši, lepa hiša z gospodarskim poslopjem je takoj naprodaj. Več se izve v upravnistvu Murske Straže.

Proda se popolnoma novo kolo

znamke „Kosmos“ ter malo rabljeno kolo znamke „Puch“ po zelo ugodni ceni. Istotam se proda dobroohranjen D. K. W. motor po zelo ugodni ceni. Kje pove uprava „M. Straže“.

Prodajam čisto novi, še le dva meseca vporabljeni

4 1/2 PS. Bencin-Benzol-motor

ležeči — 450 tur, tip LB. 5 1/2 kompletno. Vprašati pri Karlu Sterman, hoteljir v Ljutomeru.

Tolko jajc mi znesejo moje kokoši, da je veselje. Najrajši jih prodam

RATNIK-u

v GORNJI RADGONI
SPODNJI GRIS štev. 12

kateri plača po najvišjih dnevni cenah.

Kupuje tudi surovo maslo (Butter) po najvišji dnevni ceni

HRANILNICA IN POSOJILNICA V RADINCIH

r. z. z. n. z. obrestuje vloge po najvišji obrestni meri || daje raznovrstna posojila in račun ček. urada št. 12.168. izplačuje dvige brez odpovedi.

Obrtna banka podružnica Ljutomer

Int. telefon št. 2

Račun ček. urada št. 12.726

Sprejema vloge na tekoči račun in vložne knjižnice**Financira** trgovska obrtna in industrijska podjetja**Izvršuje** borzna naročila in izplačila na vsa tu- in inozemska tržišča**Pospešuje** izvoz in uvoz**Izvršuje** vse bančne transakcije najkulantneje**Prodaja** srečk državne razr. loterijeTelefon
436Telefon
436

TOVARNA KANDITOV
FR. ROZMAN

Maribor, Aleksandrova c. 57
priporoča

vse vrste kreditov
(bonbone) po najnižjih brezkonkurenčnih tovarn. cenah!
Zahtevajte cenike!

Novo vinske sode

od 25—700 l, prvovrstna izdeljava, vsako količino takoj po ceni od Din 176 od hl naprej.

Skladiščne sode

od 20—50 hl z vrati in patentno zavoro, za ceno po Din 236.—, od hl naprej — franko tovarna — ponuja

Zagrebačka tvornica bačava d. d. Zagreb.

Imam

3 dobroohranjene sode, katere zamenjam za vino. 1 sod drži 12 hl, 2 sode po 30 hl je skupaj 72 hl. Pismene dopise na Janko Kosi trg. Javornik Gorenjsko.

Pozor! Najcenejše! Pozor!

NAZNANILO!

Naznanjam cenj. občinstvu v G. Radgoni in okolici, da sem **odprl novo trgovino z manufakturnim blagom v Gor. Radgoni v hiši g. Kaufmanna** tik g. Korošca. — Nudim najceneje in najboljše blago v vseh strokah, kakor za moške in ženske obleke, sukno, hlačevino, vseh vrst barhentov, belo, pisano in rujavo platno, vseh vrst drukov, koc, odej, robcev, zašitih srajc, spodnjih in zgornjih hlač, predpasnikov itd. Se priporočam vsakemu, da enkrat poskusi kupiti in se bode prepričal, da zmiraj kupi najboljše in najceneje v trgovini **Ivan Bračko, Gor. Radgona** ali pa pri **Kapeli** v moji podružnici, ki bom jo vodil ravno po istih cenah. — V lastnem interesu se vsakemu priporoča trgovina

Ivan Bračko, Gornja Radgona, podruž. pri Kapeli

Iščem

Kuharice, sobarice, kuhinjske dekle, hlapce, strežnike, natararice itd. z dobro plačo in dober postopak. Za odgovor je priložiti za 2 Din znamke. Naslov: **Roza Rušer**, posredovalnica služb v Ljutomeru.

Posestvo

s 3 orali, nekaj vinograda, njiv in sadonosnika se proda. Cena in naslov se izve pri upravništvu „M. Straže“.

Sodi za vino vedno v zalogi pri **FRAN REPIČ**, Ljubljana, Trnovo.

Posestvo

s tremi orali takoj **na prodaj** z senom in bratvo vred. Natančnejša pojasnila daje posestnik **Franc Roškar**, Aženski vrh. Police pri Gornji Radgoni.

Svoji k svojim!

Zavarujte

svoja poslopja, poljske pridelke, pohištvo, zaloge le pri **požarnem oddelku**, svoje življenje, otrokom doto, dosmrtno rento le pri **življenjskem oddelku**

Vzajemne zavarovalnice

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

ki je prvi in edini slovenske zavarovalni zavod.

Prospekt brezplačno in poštine prosto.

Posojilnica v Gornji Radgoni r. zadr. z n. z.

sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem decembra vsakega leta h kapitalu; sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižnice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov; **daje posojila** na vknjižbo, na poroštvo, menice, tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive pod najugodnejšimi pogoji in **najnižji** obrestni meri; dela prošnje za vknjižbo posojil **brezplačno**; **Rentni in invalidski davek** plačuje posojilnica **sama** ter ga **ne** odteguje vlagateljem; **posreduje** pri izmenjavi **tujih valut** (tujega denarja), vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila; daje vsa v denarno stroko spadajoča **pojasnila in kreditne informacije brezplačno**.

Uradne ure vsak delavnik od 8. do 12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta št. 40 ob kolodvoru.

Račun poštnega čekovnega urada v Ljubljani št. 10.593. — Telefon št. 3.